

MEASUREMENT OF INSURANCE (TECHNICAL) PROVISIONS IN THE INSURERS' FINANCIAL STATEMENTS

Maia Iankova Natchkova

Department "Accounting and Analysis", UNWE, Sofia, Bulgaria, maianch@mail.bg

Abstract: Insurance (technical) provisions in the insurers' financial statements are measured on the basis of updated and reliable information and realistic assumptions achieved with the help of specific actuary and statistic methods. Such measurement is crucial for the key users of these statements – insured persons and insuring parties, beneficiaries, shareholders, government and supervisory authorities, etc. The public importance and development of the insurers' specific business require strictly individual accounting and measurement of its specific items, such as the insurance (technical) provisions, their analysis and efficient management, and special supervision by the government insurance supervisory authority. This report is aimed at describing the accounting principles, rules and good practices for true and fair measurement of allocated and released technical provisions in the insurers' financial statements. The object of this study refers to the specific principles, approaches and methods for measurement and recognition of insurance (technical) provisions and its subject covers the insurers' abilities to design internal rules and procedures for measurement of their technical provisions, which are appropriate, complete, and reliable and which comply with the requirements of the insurance regulatory authority. The fair measurement of insurance (technical) provisions will contribute to the increase of public trust in insurance as business and in the relevant insurer, for the purposes of its competitive establishment on the insurance market.

Keywords: measurement, insurance (technical) provisions, insurers, insured persons, financial statements.

ОЦЕНКА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ) РЕЗЕРВИ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ

Мая Янкова Начкова

Катедра „Счетоводство и анализ“, УНСС, София, Р България, maianch@mail.bg

Резюме: Оценката на застрахователните (технически) резерви във финансовите отчети на застрахователите се базира на актуална и достоверна информация и реалистични допускания, получени чрез използването на специфични актюерски и статистически методи. Тя е от съществено значение за основните потребители на тези отчети – застраховани и застраховащи лица, трети лица, ползващи се от застраховките, акционери, държавни и надзорни органи и др. Общественият значимост и развитие на специфичната дейност на застрахователите налагат строго индивидуалното й счетоводно отчитане и оценяване на специфичните й обекти, каквито са застрахователните (технически) резерви, тяхното анализиране и ефективно управление и осъществяване на специален надзор върху тях от страна на застрахователния държавен надзорен орган. Целта на доклада е да се разкрият счетоводните принципи, правила и добри практики, чрез които точно и вярно да се оценяват заделените и освободените технически резерви във финансовите отчетите на застрахователите. Обект на настоящото изследване са специфичните принципи, подходи и методи на оценка и признаване на застрахователните (технически) резерви, а предмет - възможностите на застрахователите да разработят вътрешни процедури и правила за оценка на техните технически резерви, които да са подходящи, пълни, достоверни и да отговарят на изискванията на застрахователния регулаторен орган. Достоверното оценяване на застрахователните (технически) резерви ще допринесе за повишаване на доверието на обществото към застраховането като дейност и към конкретния застраховател, с цел неговото конкурентно утвърждаване на застрахователния пазар.

Ключови думи: оценка, застрахователни (технически) резерви, застрахователи, застраховани лица, финансови отчети.

1. УВОД

Оценката на застрахователните (технически) резерви във финансовите отчети на застрахователите се базира на актуална и достоверна информация и реалистични допускания, получени чрез използването на специфични актюерски и статистически методи. Тя е от съществено значение за основните потребители на тези отчети – застраховани и застраховащи лица, трети лица, ползващи се от застраховките, акционери, държавни и надзорни органи и др.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА И МЕТОДИ ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ) РЕЗЕРВИ

„Техническите резерви са очаквания размер на задълженията на застрахователите по сключените застрахователни и презастрахователни договори. Достатъчността на техния размер е гаранция за възможността на застрахователя в бъдеще да покрие всички плащания, които произтичат от застрахователните договори. Размерът на техническите резерви се изчислява въз основа на стойността на задълженията, поети от застрахователя или презастрахователя, които се очаква да бъдат изпълнени в бъдеще по влезли в сила застрахователни или презастрахователни договори. Към тях се прибавят и разходите, свързани с изпълнението на тези задължения, както и стойността на възможното неблагоприятно отклонение от това очакване. Стойността на образуваните техническите резерви за целите на Баланса, съставен съгласно Платежоспособност II отговаря на настоящата стойност, която застрахователят би заплатил, ако прехвърли незабавно своите застрахователни и/или презастрахователни задължения на друг застраховател или презастраховател. Размерът на техническите резерви се определя като сума от най-добрата прогнозна оценка на задълженията на прехвърлящия застраховател (BE - Best estimate) и добавката за риск, съответстваща на разходите за необходимия капитал на поемащия застраховател, покриващ рисковете, свързани с прехвърлените задължения (RM - Risk margin).” (Начкова, М., 2022) Застрахователите задължително образуват определените от законодателя и от застрахователния регулаторен орган застрахователни (технически) резерви. (Кодекс за застраховането, 2022; Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (Платежоспособност II) и регламентите към нея, 2009 и Наредба № 53 на КФН, 2016)

Застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане образуват следните видове технически резерви (адаптирано по Начкова, М., 2018):

1) *Премиян резерв (Пренос-премиян резерв)* – застрахователите по общо застраховане формират този резерв, за да покрият претенциите на притежателите на застрахователни полици и евентуалните административни разходи, които могат да възникнат по всеки застрахователен договор след края на отчетния период. Застрахователите, когато оценяват този резерв, задължително предвиждат възникването на административни разходи по сключените застрахователни полици поради възможността от възникване на щети във връзка с евентуално бъдещо сбъждане на застрахователния риск. Застрахователите заделят този резерв по всички видове застрахователни договори по общо застраховане, чието времетраене не изтича до края на отчетната година, защото част от риска те носят в следващата отчетна година. Размерът на този резерв се изчислява за всеки застрахователен договор по метода на точната дата. По този метод частта от застрахователната премия, предназначена за пренасяне в следващия отчетен период трябва да се намали с фактическите аквизиционни разходи. Получената разлика трябва да се умножи с коефициент на разсрочване. Този коефициент на разсрочване се получава като съотношение между броя на дните, през които застрахователния договор ще бъде в сила в следващия отчетен период, разделен на целия брой дни до края на срока на застрахователния договор. (Наредба № 53 на КФН, 2016)

2) *Резерв за предстоящи плащания (Резерв за щети)* – този резерв се състои от:

а) *Резерв за предявени, но неизплатени претенции (RBNS) (Резерв за висящи/предстоящи плащания)* – застрахователите по общо застраховане формират този резерв, за да покрият предявените претенции и други плащания на притежателите на застрахователни полици. Във връзка със сключените застрахователни договори възникват и други плащания по повод на обявени или необявени щети, настъпили през текущия отчетен период, които трябва да бъдат платени на застрахованите лица. Този резерв се изчислява по метода „Щета по щета” или по статистически методи, чрез които в резерва се включва очаквания размер на плащанията за всяка предявена, но неизплатена претенция така, че да се образува достатъчен резерв за покриване на поетите от застрахователите рискове. В този резерв се включва и пълния размер на съдебно предявените претенции по застрахователни или презастрахователни договори, по които има влязло в сила съдебно решение, заедно с присъдените лихви и съдебни разходи. (Наредба № 53 на КФН, 2016);

б) *Резерв за възникнали, но непредявени претенции (IBNR)* – застрахователите по общо застраховане формират този резерв, за да покрият всички очаквани плащания по възникнали, но непредявени претенции за имуществени щети и неимуществени вреди, пропуснати ползи и други плащания, които са възникнали преди датата на оценката на щетата, преди края на отчетния период, към датата на съставяне и след датата на съставяне на Годишния финансов отчет. Размерът на резерва се увеличава с допълнителен процент, който представлява съотношение между очаквания размер на разходите за уреждане на претенции и размера на претенциите, които могат да бъдат възобновени. Методите за образуване на този резерв са различни за претенциите за имуществени щети и за претенциите за неимуществени вреди. Затова получените резултати от използваните методи за изчисляване на размера на претенциите за имуществени щети и за претенциите за неимуществени вреди се сумират, за да се получи размера на този резерв. Ако липсват данни за

определянето на този резерв, застрахователите трябва да докажат достатъчността на резерва, като използват метода на сравнението. Те трябва да сравнят получените от тях резултати с пазарно определен бенчмарк или стойност, която е определена като сума от претенциите за имуществени щети и за претенциите за неимуществени вреди по отделно за всяка от рисковите групи. (Наредба № 53 на КФН, 2016);

в) *Резерв за разходите за уреждане на претенциите* - застрахователите по общо застраховане формират този резерв за всеки вид застраховка като включват всички предвидени разходи за изплащане на застрахователни обезщетения и други плащания като:

- разходи, свързани с всяка претенция – те се включват в резерва за разходите за уреждане на претенциите като се оценяват по тяхната прогнозна стойност за всяка претенция;
- разходи, които не са свързани с конкретна претенция - те се включват в резерва за разходите за уреждане на претенциите като се разпределят по видове застраховки въз основа на брой или стойност на претенциите или въз основа на получен премиен приход от сключените застраховки.

От изчисления размер на целия резерв за предстоящи плащания трябва да се приспадат получените застрахователни приходи от регреси и абандони, които трябва да бъдат оценени предпазливо.

3) *Запасен фонд (Сигурностен фонд)* – застрахователите по общо застраховане формират този резерв за покриване на очаквани неблагоприятни отклонения от предвидените плащания към застрахованите лица. Размерът на този резерв зависи от големината и колебанията на застрахователната съвкупност и се получава чрез математически и статистически изчисления. Той представлява достатъчен фонд за изплащане на претенции на притежателите на застрахователни полици при масово сбъждане и проявление на покрития застрахователен риск. Размерът на този резерв се изчислява като разлика между очакваното и реалното развитие на застрахователния риск, изразено в паричен измерител. Отнася се като Резерв за колебания на щетите през следващите години, за да покрива плащания, които надхвърлят очакваната средногодишна щетимост. В Запасния фонд се включва неизползваната част от рисковата премия и добавката за сигурност или само добавката за сигурност, ако рисковата премия е използвана от застрахователя изцяло за покриване на обезщетения за настъпили щети. Размерът на Запасния фонд се формира от положителния технически резултат по сключените застрахователни договори, от неизразходваната част от събраните нетни премии по сключените застрахователни договори и от отчисленията от неразпределената печалба от минали години. Запасният фонд има смесен характер поради различните източници на формиране. Част от него е капиталов резерв, защото е формиран от реализираната неразпределена печалба от минали години.

Застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане образуват следните видове технически резерви (адаптирано по Начкова, М., 2018):

1) *Резерв за неизтекли рискове* – животозастрахователите формират този резерв на базата на актюерски изчисления за застраховки „Живот”, за застраховки за сключване на брак, за застраховки за раждане на дете, за застраховки „Живот”, свързани с инвестиционни фондове и за спестовни застраховки, свързани с капитализация. Размерът на този резерв се изчислява като сума от очакваните разходи за претенции по горепосочените застраховки и от оперативните разходи, които се очаква да възникнат след края на отчетния период. Тези разходи се отнасят за застрахователни договори, които са сключени по време на подписваческата година - в последните дванадесет месеца. Те се включват в резерва за неизтекли рискове ако тяхната прогнозна стойност превишава пренос-премийния резерв и изискуемите застрахователни премии по тези застраховки. (Наредба № 53 на КФН, 2016);

2) *Математически резерв*, респ. *Капитализирана стойност на пенсиите* - животозастрахователите формират този резерв като включват актюерски изчислената стойност на застрахователните им пасиви, включително разпределените доходи и приспадат актюерски изчислената стойност на бъдещите застрахователни премии, подлежащи на събиране до края на срока на сключените застрахователни договори. Математическият резерв представлява сума от индивидуалните математически резерви, които са изчислени поотделно за всяка сключена животозастрахователна полица, действаща края на отчетния период. Резервът „Капитализирана стойност на пенсиите” е математически резерв, определен от законодателя да се заделя за застраховките по живот, свързани с анюитетни вноски (Раздел I, буква "б" от приложение № 1 от Кодекса за застраховането, 2022). Математическият резерв, който е заделен по определен животозастрахователен договор не може да е с отрицателна стойност и не може да бъде по-малък от откупната стойност, гарантирана от животозастрахователите по застраховките „Живот” към момента на определяне на неговия размер. Основният метод, който използват животозастрахователите за изчисляването на математическия резерв се базира на благоразумни актюерски оценки (Наредба № 53 на КФН, 2016). Необходимо е, обаче, те да вземат под внимание и стойностите, получени по метода за оценка на активи, които се използват за покритие на математическия резерв. Статистическите методи, които се използват при оценките на Математическия резерв и на Резерва „Капитализирана стойност на пенсиите”, както и на

калкулираните към тях добавки за административни разходи предполагат благоразумни допускания. Тези допускания трябва да отчитат влиянието на няколко фактора: различните условия по животозастрахователния договор, видът на животозастрахователния договор, както и очакваната стойност на бъдещите административни разходи и инкасови комисиони. Заделеният математически резерв в животозастраховането задължително се изчислява по проспективен метод (Наредба № 53 на КФН, 2016). Той включва разликата между:

а) *нето-премийния резерв*, който представлява настоящата стойност на очакваните бъдещи застрахователни плащания, произтичащи от различните условия по сключените застраховки „Живот“, в т.ч.:
- всички гарантирани от животозастрахователите суми (откупните стойности по застраховките „Живот“);
- бонусите, дадени от животозастрахователите на застрахованите лица и на третите лица (обикновено това са наследниците на застрахованите лица), които се ползват от условията по сключените застраховки „Живот“;
- всички права, предоставени като опция от животозастрахователите на застрахованите лица или на третите лица, ползващи се от условията по сключените застраховки „Живот“;

б) *премиите за покритие на риска*, които представляват настоящата стойност на очакваните бъдещи нето премии (Наредба № 53 на КФН, 2016). Тези застрахователни премии не са събрани от животозастрахователите към момента на определяне на размера на математическия резерв, но предстои да бъдат събрани до края на срока на сключените застраховки „Живот“;

в) сумата, заложена за покриване на *административни разходи* – това е допълнително включена сума за разходи, които животозастрахователите правят във връзка с обслужването на сключените застраховки „Живот“ и управлението на техните застрахователни портфейли. Тази сума представлява разликата между настоящата стойност на очакваните бъдещи административни разходи, изчислена въз основа на техническия план по сключените застраховки „Живот“, от една страна и благоразумната преценка, направена от животозастрахователите за бъдещите стойности на очакваните бъдещи административни разходи и настоящата стойност на административните разходи, включени като добавка в неполучените все още бъдещи животозастрахователни премии, от друга;

3) *Резерв за предстоящи плащания* – размерът на този резерв е равен на разликата между прогнозирания от животозастрахователите брутен разход за уреждане на всички обявени и необявени претенции по настъпили застрахователни събития до края на отчетния период, от една страна и изплатените застрахователни суми по такива претенции, от друга;

4) *Резерв за бъдещо участие в дохода* - животозастрахователите формират този резерв по застраховките „Живот“, които имат спестовен елемент (напр. за рентната застраховка). Той е предназначен за покриване на очакваните бъдещи неблагоприятни отклонения при реализирането на доходност от операциите с финансови активи и финансови инструменти, представляващи покрития на застрахователните (технически) резерви. Животозастрахователите използват този резерв, за да допълват дохода, който трябва да разпределят по животозастрахователните договори със спестовен елемент или да попълнят недостига на доход от операциите с финансови активи и инструменти за покриване на техническата лихва, дължима по тях;

5) *Резерв за бонуси и отстъпки* – размерът на този резерв включва сумите, които животозастрахователите трябва да изплатят като бонуси и отстъпки на застрахованите лица и на третите лица, ползващи се от условията по сключените застраховки „Живот“. Възникването на задължение за животозастрахователите да изплащат бонуси и отстъпки произтича от развитието на застрахователния риск по застраховките „Живот“. Бонусите и отстъпките се включват в този резерв само, ако те не са отчетени като разход от пряко застраховане в Отчета за печалбите и загубите и другия всеобхватен доход за отчетния период.

Във връзка със съставянето на годишните си финансови отчети по МСС/МСФО животозастрахователите задължително трябва да направят *тест за адекватност на резервите* (по МСФО 4 Застрахователни договори, 2008), за да определят размера на Математическия резерв и на Резерва за предстоящи плащания. Тестът за адекватност на резервите изчислява застрахователните (технически) резерви по най-добри оценки и допускания. При прилагането на теста, стойността на очакваните бъдещи парични потоци се определя въз основа на: среднопретеглената стойност на коефициента на щетимост, която се изчислява за не по-малко от пет годишен период; честотата и средния размер на претенциите на ползвателите на застрахователни полици и тяхното развитие във времето. При получен по-висок размер на резервите в резултат на приложения тест за адекватност на резервите по МСФО 4 Застрахователни договори, животозастрахователите са задължени от законодателя да оповестят точно този размер на техническите си резерви в Годишните си финансови отчети и в Приложението към тях. При получен по-нисък размер на резервите в резултат на приложения тест за адекватност на резервите по МСФО 4 Застрахователни договори, животозастрахователите трябва да оповестят необходимия размер на тези резерви, изчислен по приложените методи за оценка на тези резерви.

3. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ) РЕЗЕРВИ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ

„Най-добрата оценка на техническите резерви се изчислява в брутен размер, без да се приспада стойността на сумите, възстановими от презастрахователни договори и схемите със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск. Частта на презастрахователите в най-добрата оценка на техническите резерви се определя отделно. Най-добрата оценка на техническите резерви се изчислява по отделно за всеки резерв. Изчисляването на най-добрата прогнозна оценка се извършва посредством адекватни, приложими и подходящи актюерски и статистически методи. Изборът на метод за най-добрата оценка на резервите се извършва в зависимост от качеството на данните, наличието на достатъчно детайлна пазарна информация, особеностите на развитие на щетите, както и естеството, големината и сложността на поетите рискове. Ако по определени видове застраховки или при специфични обстоятелства застрахователят не разполага с достатъчно количество данни от подходящо качество, за да приложи надежден актюерски метод по отношение на група или подгрупа застрахователни или презастрахователни задължения, или на вземания по презастрахователни договори, тогава се прилагат приблизителни стойности.” (Начкова, М., 2022)

Застрахователите трябва да разполагат с актуална, точна и достоверна информация във всички съществени аспекти при изчисляването на най-добрата прогнозна оценка на застрахователните си (технически) резерви. Тази информация трябва да включва и реалистични допускания, които се получават в резултат на използването на адекватни методи за оценка. Данните, които трябва да се използват за изчисляването на най-добрата прогнозна оценка на тези резерви трябва да се основават на наблюдения, направени в достатъчно дълъг период от време и по отношение на всички видове дейности на застрахователите. Може да се допусне ограничение относно достоверността и пригодността на данните само в случаите на обединяване на застрахователните портфейли на няколко застрахователи, които са предлагали различни застрахователни продукти и са покривали различни застрахователни рискове на застрахователния пазар. „Изчисляването на техническите резерви се основава на и се съгласува с информацията, получена от финансовите пазари и от общодостъпните данни за подписваческите рискове. Стойността на техническите резерви, определена съгласно принципите на Платежоспособност II, следва да бъде близка до размера на резервите, отчетени във финансовите отчети, съставени по МСФО. Разлика в стойността на образуваните резерви може да съществува предвид, че в отчетите по МСФО: • Не се определя отделно добавка за риск; • Не се налага дисконтиране и отчитане на различната стойност на парите във времето, тъй като очакваните бъдещи задължения се определят към момента на оценка, а не като настояща стойност на бъдещи парични потоци, какъвто е принципа заложен в Платежоспособност II.” (Начкова, М., 2022)

Методите за изчисляване на най-добрата оценка на застрахователните (технически) резерви са:

1) Актюерски методи и 2) Статистически методи - динамични методи, които се основават на данни, наблюдавани в минали периоди, за които не са прилагани симулации и стохастични методи. Чрез използването на тези методи се намира вероятностно претеглена средна стойност на бъдещите входящи и изходящи парични потоци. Тя е най-добрата прогнозна оценка на Резерва за щети и Пренос-премийния резерв. При прогнозиране на бъдещите входящи и изходящи парични потоци застрахователите трябва да предвидят паричните потоци, които са им необходими за покриване на задълженията им към притежателите на застрахователни полици, към цедентите и презастрахователите в зависимост от падежа на тяхното погасяване. Те трябва да правят и допълнителни корекции при изчисляване на най-добрата оценка на застрахователните си (технически) резерви по отношение на инфлацията, възникнала в следствие на настъпилата световна криза поради обявената пандемия от COVID-19.

Съществуват различия в методите на оценка на Пренос-премийния резерв. При използване на метода, посочен в МСФО, за най-добра оценка на резерва се взема стойността на определената от актюерите на застрахователните дружества застрахователна премия, която покрива застрахователния риск в следващия отчетен период, както и фактически направените аквизиционни разходи по сключените застрахователни полици в сила към момента на оценката на резерва. В същото време, тестът за адекватност на Пренос-премийния резерв по МСФО 4 Застрахователни договори трябва да се извършва по метод, близък на оценката на резерва по Директива 2009/138/ЕО на ЕС (Платежоспособност II). Възникналата разлика в стойността на Пренос-премийния резерв произтича от възприетия подход за оценка на резерва. Пренос-премийният резерв, образуван по Платежоспособност II се основава на очакваните бъдещи входящи и изходящи парични потоци. В него се включват всички плащания на застрахователите, които са свързани с покриването на застрахователния риск и всички очаквани приходи от разсрочени вноски по сключените застрахователни полици. Стойността на Пренос-премийния резерв се намалява с вземанията на застрахователите, които са с падеж след датата на образуване на резерва. Тези вземания не се включват в техния Баланс, съставен по Платежоспособност II, но се включват в Отчета за финансовото състояние,

съставен по МСФО. Избягването на тази разлика се осъществява чрез извършването на корекция с определени допускания на очакваните бъдещи приходи и разходи като задължително се взема под внимание влиянието на следните фактори: дял на очакваните предсрочно прекратяеми застрахователни договори; обявеното от Националния статистически институт ниво на инфлацията; прогнозната степен на развитие на покрития застрахователен риск и размера на административните разходи, свързани с обслужването на сключените застрахователни полици.

Най-добрата оценка на Премийния резерв е среднопретеглената стойност на всички бъдещи парични потоци, които трябва да бъдат дисконтирани към момента на оценката на резерва. Стойността на резерва покрива всички очаквани бъдещи *входящи парични потоци* от застрахователни премии и други приходи (напр. от регреси и абандони) и *изходящи парични потоци* за изплащане на обезщетения и административни, аквизиционни и ликвидационни разходи по бъдещи застрахователни събития.

Най-добрата оценка на Резерва за предстоящи плащания е среднопретеглената стойност на всички очаквани бъдещи парични потоци, които трябва да бъдат дисконтирани със сročната структура на безрисковия лихвен процент за отчетния период, определена от ЕЮРА. В размера на този резерв трябва да се включат и всички разходи, които възникват във връзка с погасяването на застрахователните задължения.

4. НАСОКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ВЪТРЕШНИ ПРОЦЕДУРИ И ПРАВИЛА ЗА ОЦЕНКА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ) РЕЗЕРВИ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ

Застрахователите трябва да разполагат с вътрешни процедури и правила за оценка на застрахователните си (технически) резерви. За целта те трябва:

- 1) Да използват адекватни, надеждни, пълни, точни и достоверни данни (чл.19 от Регламент (ЕС) 2015/35);
- 2) Данните, които използват да се отнасят за различни периоди от време, да са съпоставими и да могат да се използват при прилагане на последователния подход;
- 3) Да правят корекции на историческите данни само, ако тези корекции водят до повишаване на качеството на данните или до увеличаване на тяхната надеждност, точност, пълнота и достоверност спрямо очакваното бъдещо развитие на покритите застрахователни рискове;
- 4) Да използват данни, които са получени от наблюдения, покриващи достатъчно дълъг период от време и които са с достатъчно ниво на аналитичност в границите на хомогенните рискови групи;
- 5) Да прилагат надежден актюерски метод за конкретна група или подгрупа задължения или вземания по сключените застрахователни или презастрахователни договори като приложат приблизителни оценки за тях;
- 6) Да използват пазарни данни за оценка на размера на техническите им резерви по отделните видове застраховки, за които има достатъчно подробна, пълна, точна, надеждна и достоверна пазарна информация за тенденциите и трендовете на развитие на претенциите на притежателите на застрахователни полици, както и за определянето на средния им размер;
- 7) Да използват вътрешно създадени източници на информация за допусканията;
- 8) Да използват данни от задълбочени проучвания, които да се провеждат периодично;
- 9) Да използват информацията от текущите тенденции за допусканията с цел постигане на съответствие с наблюдаваните от тях пазарни данни за оценка на размера на техническите им резерви или с друга публикувана информация;
- 10) Да анализират резултатите и да предприемат адекватни мерки за валидиране на техническите резерви като отчитат влиянието на допусканията и използваните приближения;
- 11) Текущо да извършват тест за адекватност на образуваните технически резерви за верифициране на тяхната стойност;
- 12) Да дават количествени и качествени обяснения на всички съществени разлики между основанията, методите и основните допускания, използвани от тях при оценката за целите на платежоспособността и при оценката, използвана във финансовите отчети, съставени по МСФО за всеки вид дейност поотделно и др.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обществената значимост и развитие на застрахователната дейност налагат строго индивидуалното оценяване на застрахователните (технически) резерви, тяхното анализиране, ефективно управление и осъществяване на специален надзор върху тях с цел гарантиране на сигурност, закрила и вярно и честно представяне на информацията във финансовите отчети на застрахователите на притежателите на застрахователни полици, на акционерите и на държавния застрахователен надзорен орган. Достоверното оценяване на тези резерви ще допринесе за повишаване на доверието на обществото към застраховането като дейност и към конкретния застраховател.

ЛИТЕРАТУРА

- Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), (2022), Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Европейската комисия от 3 ноември 2008 година за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета с последно изменение
- Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (Платежоспособност II), (2009);
- Кодекс за застраховането, (2022), Обн. ДВ, бр. 102/29.12.2015 г., посл. изм. ДВ бр. 25/29.03.2022 г.;
- Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията, МСФО 4 Застрахователни договори, параграф 15 – 19; Основи за заключения, параграфи от ОЗ94 до ОЗ104)
- Наредба № 53 на КФН от 23.12.2016 г., (2016), за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд, обн., ДВ, бр. 6 от 19.01.2017 г., в сила от 19.01.2017 г., посл. изм. и доп. бр. 2 от 04.01.2019 г.
- ЕИОРА-BoS-14/166 BG, „Насоки относно оценката на техническите резерви”, (2022) <https://eiopa.europa.eu/>
- Начкова, М. (2022). „*Специфични принципи, подходи и методи за оценка и признаване на активите и пасивите на застрахователите*”, Сборник с доклади от Международна научна конференция „70 години Финансово-счетоводен факултет на УНСС“, София, 20 май 2022 г.,
- Миланова-Цончева, Е., Начкова, М., & Маврудиев, Хр. (2018). „*Счетоводство на застрахователите и осигурителите*“, ИК – УНСС, С., 2018, ISBN: 978-619-232-116-1, с.137;
- Natchkova, M. (2019). "SPECIFIC ISSUES OF THE ACCOUNTING AND THE FINANCIAL AUDIT IN THE PENSION FUNDS", Knowledge International Journal